

י"א סיון, תשע"ז
5 יוני, 2017

סיכום דיון בנושא טורבינות רוח במחוז צפון – מוא"ז משגב בתאריך 08.05.17

(רשימה בנספח)

סימוכין: מסמך המדיניות של מוא"ז משגב, מצגת של גלעד אוסטרובסקי, מסמך המדיניות של המועצה הארצית

רקע סטטוטורי: תמ"א 10 ד 12 קובעת התניות לטורבינות רוח, ומעבירה לסמכות הוועדה המחוזית לקביעת מיקומים ואישור תכניות. פרויקט של למעלה מ- 25 טורבינות גדולות מקודם ב- ות"ל. קיימים בה תנאים מצטברים של זיקה לקרקע ומספר טורבינות.

במחוז הצפון ישנן כ-40 תכניות. בתמ"א לא מופיע קריטריון בריאותי. מציעים לוועדה המחוזית לבנות מסלול ברור ליזמים ולמועצות.

רון שני, ראש המועצה -

קיים פוטנציאל גבוה יחסית של רוח באזור המועצה. הטורבינה הראשונה באזור מוקמה ברכס יודפת בשנות השמונים – היו בזמנו הרבה התנגדויות של תושבים.

תמ"א 10 מאתרת שטחים ללא ליווי תכנית מקצועית, אלא - מציגה קומפילציה של תכניות יזמים. הוועדה המחוזית היא זו שצריכה לגבש את הפרטים ולגבש את התכנית המחוזית שתאתר את סדרי העדיפויות של התכנית. היזמות מתחילות בחוות ועד מספר בודד של טורבינות, לעיתים מספר תכניות על אותו השטח.

עמדת המועצה היא שהתכנית חשובה וטובה, אך חייבים להתחשב בתושבים ובסביבה, ויש לבנות את הטורבינות במיקום המיטבי. המועצה פיתחה מסמך מדיניות עם קריטריונים לאיתורים אופטימליים ולאיתורים בהם אין להקים טורבינות. את חוות הדעת כתבה אדר' עליזה רוטמן – והתכנית הוגשה לוועדה. נקטו בעקרון הזהירות המונעת.

גלעד אוסטרובסקי, משגב – הציג מצגת

בעיות ואתגרים - כל התכניות אינם בתחום השיפוט של המועצה. הן גובלות בישובי המועצה ומשפיעות עליהם. אין שיטת הצגה עקבית. לא ברור היכן בדיוק המיקום. ישנה חפיפה בין תכניות. צריך להגדיר קיבולת לכל תא שטח. נושא של פגיעה בריאותית לא ברור עדיין. השפעות סביבתיות – קיים חשש של סגירת המרחב ומגבלות על השטח. אין הוראות ניהול טורבינות במקרים של מפגעים – רעש ריצוד ובעלי כנף.

תכנית מוא"ז משגב - הצגת מתודולוגיות של ניתוח נופי סביבתי אקולוגי. נקבעו הנחיות נופיות סביבתיות, מרחק מינימום מישובים (הגנ"ס ציינו 500 מטר), המועצה, קבעה 2000 מטר מכתם הישוב בתמ"מ. יצרו פוליוגונים של מקום מומלץ, מקומות אל געת, מקומות בסימן שאלה.

קובי גביש, גולן:

המועצה תמכה בעבר בתכניות לפיתוח אנרגיות מתחדשות ותומכת כיום. מתוך ראייה אסטרטגית של צרכי הפיתוח והשימור בגולן, המועצה קידמה את הכנתה של תוכנית אב לשטחים פתוחים ובמקביל הוכנה בעבר תוכנית אב לאנרגיות מתחדשות בגולן - רוח, סולארי וביוגאז. בתכנית אב לשט"פ – 4 אזורי תכנון מרכזיים: אזור מוטה פיתוח חקלאי, אזור מוטה ערכי טבע נוף ומורשת, אזור משולב, אזור אחו גולני. לגבי כל אחד מהאזורים קיימות הנחיות תכנוניות. בנוסף בתוך האזורים הנ"ל ובהתאם להנחיות התכנוניות שורטטו פוליוגונים המיועדים לשטחים מיוחדים ביניהם תחום חיפוש לאנרגיות מתחדשות. הפוליוגונים נבחרו בהתאם לחוות הדעת של עורכי תוכנית האב לאנרגיות מתחדשות ובהתאם להנחיות התכנוניות של תוכנית אב לשטחים פתוחים בגולן.

בימים אלו פועל צוות של אנשי מקצוע הדן בהיבטים תכנוניים שונים: מרחקים מאזור מגורים, בהיבטים נופיים ובריאותיים והיבטים אקולוגיים אליהם יש להתייחס בהתאם למאפיינים האזוריים. בנוסף האגף לפיתוח קהילתי מקדם פעולות שונות לשיתוף הציבור במידע ובדיונים הרלוונטיים.

הגר ראובני מגידו -

תכנית של קיבוץ עין השופט עם אנרג'יסט – 9 טורבינות – 180 מטר גובה. המועצה והתושבים בקשו לעצור את התכנון. הטורבינות ממוקמות בין החיץ לליבה ועל כן צריך לשנות את ההוראות של המרחב הביוספרי. הקיבוץ, (האגש"ח), חתם על חוזה עם היזמים בו התחייבות להעביר את התכנית מוקדם ככל האפשר בוועדה המחוזית. יש פולגון נוסף באזור מגידו, כרגע לא מקודם. נערך דיון במועצה עם תושבים במסגרתו עלו הנקודות הבאות – דרישה להתייחסויות לנושאי בריאות, כלכלה, השפעות סביבתיות, (אין דרישה של נוף), התייחסות לשאר התשתיות – כיצד נעצור את קו ארבע מאות וקו הגז.

למגידו יש חוק עזר לשיתוף ציבור – ועל כן תהיה הצבעה בעניין תכניות כגון אלו בכל הישובים. בשימועים הציבוריים – מגיע אקולוג המרחב, אקולוג הרט"ג, היזמים, המועצה עם המרחב הביוספרי והתייחסויות הציבור. הנושא הבריאותי מעורר ויכול. גם בוועדת 'ביוספרה ישראל' – לא קיבלו עמדה חד משמעית. לגרמנים יש מסמך סדור בנושא טורבינות רוח.

מייק ארליך, עמק המעינות -

קיימת חווה בגלבוע בין מעלה גלבוע ומירב, ביזמות גלבוע. יש עוד שתי תכניות של שני הישובים. מתקיים דיון בין התושבים והמזכירות ובין המועצה. הנושא היחיד של המפריע לתושבים הוא נושא הרעש. לפי ניסיונם גם במרחק של 1100 מטר יש מפגע רעש. חושבים שהסיבה היא שהטורבינות ישנות ונמוכות ובגבוהות וחדשות הנושא ייפתר. הציעו פחות טורבינות יותר גבוהות – הייתה התנגדות מהירוקים. יש סימן שאלה לגבי עוצמות הרעש. כנראה ישמרו על אלף עד 750 מטר מישוב. העמדה של הטורבינה בכיוון צפון דרום מנטרלות את בעיית הריצוד.

יש מספר יזמויות אך כרגע אין יזמים שדוחפים. מקום נוסף שאותר הוא רמת צבאים. דורש מהועדה המחוזית לעשות "סדר" בין היזמויות. מספר הטורבינות – לא גדול – ממליצים על טורבינות גבוהות ובודדות. סוברים שניתן להמשיך לעבד את הקרקע מתחת לטורבינות.

יצחק פרסמן, גליל תחתון:

בתחום המועצה קיימת תכנית בות"ל של 18 טורבינות כל אחד 2.5 מגוואט, 180 מטר. ברמת סירין – יש כמה יזמים אך ללא סגירה של זיקה לקרקע עם הישובים. קיימת עוד תכנית של קיבוץ לביא של 7 טורבינות נמוכות.

בסיור בגרמניה הראו להם ציוד המונע מפגעים בריאותיים, (למשל, ריצוד...). הרגולציה קשורה למדינה. מרחק מנימלי נדרש – 500 מטר. ציין דוגמא שבה אפשרו לחקלאי להפסיק את פעילות הטורבינות במקרה של הפרעה. לאחר שנה שלמו לחקלאי עבור העלאת הספק הטורבינה והטורבינה התוצאה היתה שהחווה לא הפסיקה לעבוד אפילו יום אחד. לפי הידוע לו יש תמותה של עטלפים וציפורים. חייבים לדרוש התחייבות לפירוק הטורבינות אחרי עשרים שנה.

דנה שבת, גלבוע -

קיימות שמונה תכניות במרחב גלבוע, חמש הגיעו לוועדה המחוזית בינואר עם התקשרויות לישובים. בין 4 – 6 טורבינות גבוהות בכל אחד מהישובים. עוד שתיים הוגשו לוועדה המקומית והמחוזית.

מוטרדים מקומפילציות של תכניות בתחום האנרגיה – קו גז, תחנת כוח פרטית וטורבינות רוח. חושבים שצריך לדרוש לערוך סקר אפדימולוגי ארצי להשלכות הטורבינות.

משה שליט, גליל עליון - כרגע אין יזמויות לטורבינות במועצה, צוין שעל פי מסמך המדיניות של הועדה המחוזית ישנם שני כתמים קטנים ליד יראון.

לירון שפירא, החברה להגנת הטבע -

תמ"א 10, על פי מדיניות הממשלה היעד הוא 740 מגה לרוח בישראל. מתוך המכסה הזו בין 90-95% מחוז צפון. בגלל מגבלות בשטח (ישובים, צה"ל, תשתיות...) ישנה הערכה של בין 700 – ל-1000 טורבינות במחוז צפון (כ-50% - 350 מגה). הועדה המחוזית חיברה סמך מדיניות, צוות המדיניות המחוזי כולל את נציגי- מינהל התכנון, משרדי ממשלה, ירוקים, נציגי המחוז. המשתתפים שאלו מדוע לא הוזמנו נציגי רשויות לצוות. היזם צריך להראות זיקה לקרקע ורישיון של חברת חשמל. הנהגות הישובים לא תמיד מיידעות את הציבור. ממליץ ליידע את הציבור. אין התייחסות לבריאות הציבור, ישנו מומחה לנושא בטכניון המבין בתחום אינפראסאונד ובריאות? לא ברורה מהי ההשפעה על אזורים חקלאיים והחקלאים, ישנן מחקרים המעידים על ירידה ביבול? קורא למשתתפים להיעזר בו.

ירון מאיר, נציג של ישובי משגב ולפידות -

קיימות בעיות בחוזים של היזמים מול התושבים. כמו כן היזמים משלמים לאנשים באופן פרטי, דבר שגורם לקונפליקטים עזים בתוך הקהילות בישובים הכפריים. יש האטה בקליטה של תושבים למועצות ולישובים סמוכים טורבינות.

מילכה כרמל, מרכז המועצות האזוריות, סיכום והמלצות -

באופן עקרוני - טורבינות רוח ליצירת אנרגיה הנם פרויקטים תשתיתיים חיוניים וכדאי לתמוך באלו שעומדים בהתניות המחויבות, קרי - אי פגיעה בחקלאות, בריאות, סביבה וכיו"ב. חשוב לקבוע מדיניות מועצתית, אם באמצעות תכנית אב לשטחים פתוחים, ואם בקביעת מסמך מדיניות לגבי טורבינות בפרט ותכנית אנרגיה בכלל. כדאי לאמץ את מסמך המדיניות המועצתי במליאת המועצה ובוועדה המקומית ולהפיצה ליזמים, לוועדה המחוזית, לאגודות ולוועדים המקומיים. חשוב לשתף את הציבור בתכניות בכדי למזער קונפליקטים בסביבה, בתוך הקהילות ובין הקהילות למועצה. ברוב המקרים עדיף שהתכנית תאושר ברמה המחוזית ולא תגיע לות"ל, שם יכולת ההתערבות של המועצה מועטה עד אפסית. חשוב להיות מעורבים ואקטיביים.

מרכז המועצות האזוריות יישלח בקשה למינהל התכנון ולמשרדי הממשלה הרלוונטים שהמדינה תערוך את חוות הדעת המקצועית בנושא הבריאות.

ממליצה לכולם להשתתף בדיון במסמך המדיניות של הועדה המחוזית צפון, מומלץ גם להמשיך לשתף במידע ולהתייעץ את המשתתפים שהגיעו לישיבה זו.

תודה רבה לראש מועצת משגב ולגלעד אוסטרובסקי, על האירוח באכסניה הנאה.

רשמה:

מילכה כרמל, ראש תחום תכנון וקרקעות

רשימת משתתפים לפי סדר א-ב

שם	מועצה	תפקיד
אוריאל בן חיים	מרכז המועצות האזוריות	ראש תחום קיימות וחקלאות
ברוך שמיר	מוא"ז מגידו	מהנדס המועצה
ג'ורג' אסקרוב	מוא"ז מעלה יוסף	מהנדס המועצה
גיא הלדן	מוא"ז עמק המעינות	מנהל יחידה סביבתית
גלעד אוסטרובסקי	מוא"ז משגב	מנהל אגף קיימות
דויד מרקלביץ	נציג של לפידות וישובי משגב	נציג ציבור
דנה שבח	מוא"ז גלבע	מהנדסת המועצה
הגר ראובני	מוא"ז מגידו	מתאמת המרחב הביוספרי
זאב שמחי	מוא"ז גלבע	מנהל יחידה סביבתית
יצחק פרסמן	מוא"ז הגליל התחתון	מהנדס המועצה
ירון מאיר	מרכז צוות המאבק - לפידות וישובי משגב	נציג ציבור
ליאוניד מלקין	מוא"ז משגב	מהנדס המועצה
לירון שפירא	החברה להגנת הטבע	רכז שמירת טבע
מייק ארליך	מוא"ז עמק המעינות	מהנדס המועצה
מילכה כרמל	מרכז המועצות האזוריות	ראש תחום תכנון וקרקעות
משה שליט	מוא"ז גליל עליון	מנהל יחידה סביבתית
עו"ד תומר מירז	נציג של לפידות וישובי משגב	נציג ציבור
קובי גביש	מוא"ז גולן	מנהל יחידת שטחים פתוחים
רון שני	מוא"ז משגב	ראש המועצה
תומר לוין	מוא"ז משגב	מנהל אגף הנדסה